

DE DOORZETSTER

DE DOORZETSTER

Een ode aan de liefde

Marianne Visser van Klarwater

Dit boek kwam tot stand mede dankzij de vele verhalen die mijn man Peter Lasschuit vertelde over zijn vrouw Adri (1938-1994), met wie hij 32 jaar gelukkig getrouwd was. Na 17 jaar weduwnaarschap kreeg hij in 2011 een relatie met mij. Ruim twee jaar eerder verloor ik mijn man Roel Visser (1946-2008), met wie ik in 1982 in het huwelijk trad. Uit dank dragen Peter en ik dit boek op als een liefdesmonument aan Adri en Roel.

© 2020 Marianne Visser van Klarwater / Uitgeverij U2pi

Titel: De doorzetster, een ode aan de liefde

Auteur: Marianne Visser van Klarwater

Coverfoto: Anouk de Klermaeker

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouvBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978-90-8759-957-7

NUR: 320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Voor u ligt het boek: *‘De doorzetster, een ode aan de liefde’* van Marianne Visser van Klarwater. Toen zij mij vroeg om het voorwoord te schrijven voelde ik me enerzijds vereerd, anderzijds voelde ik schroom. Vereerd omdat het natuurlijk altijd leuk is als iemand denkt dat uitgerekend jij iets zinnigs kan zeggen over dat wat geschreven staat. Schroom omdat ik Marianne niet persoonlijk ken en ik geen flauw idee had wat de kwaliteit en de strekking van haar boek zouden zijn. Aan welk verhaal zou ik mijn naam verbinden? Ik zei ja, omdat zij haar verzoek goed kon onderbouwen, maar wel met het voorbehoud om eerst haar manuscript te lezen. Dat was een bijzondere ervaring, vooral ook omdat het verhaal zich ten dele afspeelt in en om het Reinaldahuis; het verpleeghuis waar ik al bijna 20 jaar werkzaam ben als (humanistisch) geestelijk verzorger. Ook komen er namen in het boek voor van personen die ik vandaaruit goed ken.

Het is een prettig leesbaar, openhartig en persoonlijk verhaal dat een intieme inkijk geeft in het leven van Marianne en haar man Roel, haar periode van rouw na zijn overlijden en van haar nieuwe relatie met Peter. Toch is het persoonlijke telkens weer verweven met maatschappelijke en politieke thema’s en getuigt het verhaal van een grote betrokkenheid bij de samenleving.

Marianne neemt ons mee op haar levenspad en laat daarin zien wat voor haar daarin van waarde is: haar verlangen naar een levenspartner en daarmee haar verlangen naar verbinding, haar verlangen om van betekenis te zijn voor anderen, haar verlangen om liefde te geven en te ontvangen. Ook de rol van

het geloof in haar leven wordt belicht en haar strubbelingen met de kerk, mede veroorzaakt door haar relatie met Peter.

Wat mij vooral raakte in het boek was haar doorzettingsvermogen en haar moed om ondanks alles trouw te blijven aan zichzelf, maar ook haar moed om haar eigen pad in het leven te bewandelen en steeds weer de liefde een kans te geven. Dapper vind ik ook Peter, die in dit boek met zijn verhaal naar buiten treedt.

Marianne vroeg mij om in mijn voorwoord haar persoonlijke verhaal te plaatsen in een bredere context. Wat betekent het om te worstelen met levensproblemen, waar wij allemaal vroeg of laat mee te maken krijgen, zoals: het verlies van een dierbare, bindingsangst bij het aangaan van een nieuwe liefde, het moeizame contact met kinderen en kleinkinderen, gevoelens van eenzaamheid, depressie, angst voor de toekomst, de ouderdom. Wat geeft steun en troost? Het antwoord op die vraag zit wat mij betreft verweven in dit boek en geeft Marianne dus eigenlijk zelf al. Want feitelijk is het boek wat mij betreft een ode aan de liefde en wat de kracht van echte liefde vermag. In de verbinding met de ander (en/ of het andere) zit de kracht om te helen. De ervaring van onvoorwaardelijke liefde van de ander biedt als het ware een veilige ruimte waar groei en acceptatie mogelijk zijn. Deze weg vraagt echter wel moed om onszelf, ook in onze kwetsbaarheid, aan de ander te tonen. Mooi is de manier waarop Marianne laat zien hiertoe telkens weer opnieuw bereid te zijn. Zij doet de titel van haar boek eer aan; zij is met recht een doorzetster, die met vallen en opstaan haar weg in het leven zoekt en niet bang is om deze weg met anderen te delen. En daarmee anderen te inspireren.

Ik heb dit voorwoord dan ook met liefde geschreven. Ik wens u veel leesplezier en hoop dat het boek ook u tot inspiratie is!

Greet Doornenbal

(al bijna twintig jaar humanistisch geestelijk verzorgster bij verpleeghuis het Reinaldahuis in Haarlem)

Inhoudsopgave

Voorwoord Greet Doornenbal	5
Deel 1: Het verlies	
De ontmoeting	13
Het verraad	63
Alleen op reis	95
Deel 2: Weer verliefd	
Een nieuwe liefde	125
Liefde online	171
In opspraak	193
Identiteitsfraude	211
Deel 3: De strijd	
Turkije	231
MH17	247
Gambia	273
Literatuurlijst	313
Een woord van dank	315
Inzicht geven aan anderen	317

Deel een

Het verlies

Hoofdstuk 1

De ontmoeting

Ik zie nog de huisarts op de stoep van ons huis staan. Met zijn samengetrokken wenkbrauwen en ogen, die schichtig heen en weer keken, maakte hij een hulpeloze indruk. Ik rook als het ware het angstzweet onder zijn oksels. Een week eerder had hij het hart en longen van mijn man Roel, met wie ik al bijna 25 jaar gelukkig getrouwd ben, beluisterd, goed gevonden en penicilline gegeven. Hij veronderstelde een virus. Na inname van het medicijn kromp Roel ineen van de pijn, snakte naar adem en kokhalsde. Gisteren had de arts zijn bloed laten onderzoeken. Nu hoorde ik een lichte trilling in zijn anders altijd vastberaden stem en hij zei:

‘Ik heb slecht nieuws. Het ziekenhuis heeft me gebeld en uw man moet onmiddellijk worden opgenomen op de intensive care. Ik probeerde u te bereiken via de telefoon, maar u was steeds in gesprek.’

‘Wat komt u me vertellen?’

‘Uit het bloedonderzoek blijkt, dat uw man een zeer ernstige hartziekte heeft.’

‘Maar vorige week beweerde u, dat zijn hart en longen in orde waren.’

‘Dat is dus niet zo’, zei de arts. Haastig snelde hij weg over het tuinpad en struikelde bijna over de poes van de burens, die al miauwend de struiken in dook.

Het gaat niet goed met Roel. En dat terwijl we over twee maanden vijftig jaar getrouwd zijn. Ik zag Roel voor het eerst, toen ik als uitzendkracht een tijdelijke baan kreeg bij de interne accountantsdienst van de NOS. Eerlijk gezegd, vond ik Roel eerst nogal saai. Hij was een echte assistent-accountant, zeer precies in alles en met de droge humor van een boekhouder. Met stijve passen liep hij door de gangen van de NOS. Ik leerde hem beter kennen toen onze chef ons allebei op dezelfde kamer plaatste. Samen controleerden we het grootboek, de balans, en de declaraties van het bestuur die steeds een veel hoger bedrag aangaven dan volgens de norm was toegestaan. Ik merkte, dat Roel op mij verliefd raakte. Tijdens het controleren sloeg hij steeds zijn ogen naar mij op. Wanneer ik terugkeek, dan liet hij ze snel zakken. Alsof ik hem betrapte. Ik vergeleek hem met een plantje. Gaf je hem voldoende liefde dan bloeide hij op, anders bleef hij dor.

Ik schudde hem wakker, want ik wilde hem. Speciaal voor Roel trok ik naar kantoor een jurk aan met laag uitgesneden decolleté. Mijn volle boezem trok veel bekijks. Mannelijke collega's kwamen die dag opvallend vaak iets bespreken. In de pauze vroeg Roel of ik mee ging wandelen. Aarzelend vroeg hij mij mee uit eten naar een wok-restaurant. Daar genoten we van een Chinese fondue en lachten samen om het stukje vlees dat Roel in de pan met bouillon liet vallen en niet meer aan zijn vork geprikt kreeg. Dat maakte hem lossier, maar zoenen durfde hij nog niet. Ik wilde niet de eerste zijn, dus wachtte ik op dat ene moment.

Tijdens een etentje in een pannenkoekenrestaurant, waar kinderen krijsend rond onze tafel renden, vertelde hij dat zijn huis zoveel ramen telde. Hij zocht iemand voor het lappen.

‘Zal ik dat voor je doen?’ vroeg ik.

Hij schudde zijn hoofd en zei verlegen terwijl hij zijn ogen, net als op kantoor, naar beneden richtte: ‘Dat hoeft niet, maar...’

‘Maar wat?’

Hij zweeg.

Stilzwijgend wandelden we terug naar de auto. We gingen zitten. Opeens deed hij iets wat hem volkomen vreemd was: voor het eerst van zijn leven kuste hij een vrouw en die persoon was ik. Meteen daarna vroeg hij of ik met hem wilde trouwen en ik zei, dat ik dat graag wilde. Zodra ik die avond thuiskwam - ik woonde nog bij mijn ouders - vertelde ik opgetogen:

‘Het is gebeurd.’

Ad rem vroeg mijn vader: ‘Wat? Heeft hij nu een mes in zijn rug?’

Ik lachte en antwoordde: ‘Welnee, hij heeft me voor het eerst gekust. We gaan trouwen.’

Al snel gingen we samen een weekend weg. We gingen kijken naar de Ducasse van Aat. Dat is een stoet van een metershoge Goliath en zes andere reuzen die al dansend door de straten trekken. Het feest ontstond in de 15e eeuw en staat op de lijst van immaterieel erfgoed van de Unesco. ’s Avonds verraste ik Roel. Ik droeg een babydoll van roze doorzichtige stof. Het hesje viel van voren schuin open en het broekje was iets groter dan een string. Zodra Roel me zo zag, liet hij het bad vollopen met water, dook erin, en vroeg om een biertje uit de koelkast. Nadat hij zich moed ingedronken had, stapte hij naast me in bed. Die nacht sliepen we bloot, maar daar bleef het bij.

Een paar maanden voor ons huwelijk wilde ik het uitmaken. Niet omdat de balans, waarvan alleen ikzelf het bestaan kende, doorsloeg naar de negatieve kant. Integendeel: op Roels lijstje

stonden alleen maar positieve punten. Ik deinsde terug voor die stap, omdat ik de verantwoordelijkheid niet aan durfde. De gedachte dat ik hem intens gelukkig kon maken, maar ook heel veel verdriet kon doen. Hem kon maken of breken. Mezelf kennende, wist ik dat mijn hart even snel ontvlamt als de zwavelkop van een lucifer.

‘Ik ben bang, dat ik je niet trouw blijf’, vertelde ik hem.

Onverstoorbaar antwoordde hij: ‘Dat risico calculeer ik in. Ik trouw evengoed met je.’

Hij wilde mij niet kwijt. Of ik hem nu wel of niet trouw bleef. Hij wilde voor mij zorgen. Zoals hij dat ook sinds zijn 21e deed voor zijn moeder en broer, nadat zijn vader was overleden.

Van kinds af aan voorvoelde Roel, dat hij ooit zou trouwen met een vrouw met zwarte haren en een brilletje op haar neus. Evenals ikzelf is hij hooggevoelig. Ook hij weet, ziet, hoort, ruikt, dingen die voor anderen verborgen blijven. Geen moment besepte hij, dat ik die vrouw zou kunnen zijn.

Ik was een vlinder, die van de ene naar de andere man fladderde. Met een hart dat snel in vuur en vlam stond, raakte ik snel verliefd. Een nieuw vriendje gaf ik zes weken de tijd. Na die periode maakte ik de balans op. Stonden er vooral negatieve punten op de lijst, dan maakte ik het meteen uit. Anders voegde ik hem toe aan mijn vriendenkring, waarvan ik alleen de omvang kende. Roel was een vrijgezel die nog nooit verking had gehad, met een meisje was uit geweest en zelfs nog nooit een vrouw gekust had. Ik stond bekend als een wereldreiziger, maar Roel was nooit verder geweest dan Parijs, waar hij als assistent accountant bedrijven controleerde, voordat hij bij de NOS in dienst trad. We trouwden op 31 maart. ‘Als we op 1 april trouwen, denkt iedereen dat het een grote grap is en komt

er niemand op onze bruiloft,' besliste Roel.

Op zijn trouwdag droeg hij een donkerblauw pak, een wit overhemd en een grijze stropdas met rode vonken die als vuurwerk uit elkaar spatten. Het tekende het spetterend huwelijk dat hij verwachtte. Ik doe een witte sluier en lange witte jurk. Ik was geen maagd meer, maar zag die kleur als symbool van zuiverheid. Even puur als onze liefde.

Roel vond het vanzelfsprekend dat we, vanaf de dag dat we trouwden, elk weekend mantelzorg verleenden aan mijn ouders, die in Baarn woonden. Mijn moeder had al achttien jaar een tienrittenkaart voor enge ziektes. Van kanker tot angina pectoris. Mijn vader leed de laatste tien jaar aan aangezichtspijn. Elke vrijdag reden we vanuit onze woonplaats Weesp naar hen toe en bleven dan tot maandag. Roel waste de auto en deed klusjes. Ik deed de wekelijkse was, kookte en haalde wel eens ergens een stofdoek overheen wanneer de alfahulp weer eens niet gekomen was.

'Jullie maken het gezellig,' zei mijn moeder. 'Je vader gaat vaak op in een eigen wolk en zegt dan bijna niets meer tegen me.'

Wanneer wij er waren dan werd er weer gelachen, gepraat en speelden we een potje klaverjassen. Met mijn ouders maakten we ook uitjes. Dankzij Roel kreeg mijn moeder, die nauwelijks meer kon lopen, een opklapbare rolstoel voor de diverse dagjes uit zoals naar de Weerribben in Overijssel. Ik herinner me nog, dat we stevig moesten duwen, want er lag daar veel modder.

Een jaar na het overlijden van mijn moeder, die Riek heette, zaten Roel en ik samen aan het sterfbed van mijn vader. Opeens zagen we beiden vanuit het niets een hand, die eruitzag als witte kant, naar mijn vader reiken. Hij zag hem ook en vroeg: 'Ben jij dat Riek?' Ik zag hoe een tevreden glimlach op zijn gezicht

verscheen. Kort daarna raakte hij in coma en overleed. Met hen verloor ik al mijn naaste familie, want ik ben enig kind en Roel en ik kregen geen kinderen.

Op de intensive care van ziekenhuis Lelystad zit ik naast Roel. Hij ligt plat op bed. Naast hem bewaakt een apparaat voortdurend zijn hart. Vanuit een infuus boven hem loopt een slang naar zijn arm. Ik kijk naar de druppels die langzaam naar beneden glijden. Aan zijn ledikant hangt een katheter. Hij mag niet meer opstaan. Elke pas kan fataal zijn. Zelfs de paar stappen naar het toilet. Roel beseft nauwelijks wat er gebeurt. Ik schud het kussen onder zijn kale hoofd op en kijk naar zijn intens bleke gezicht waarin zijn roodbruine wenkbrauwen zich scherp aftekenen.

Met ferme passen loopt een man in een witte jas naar ons toe. Zijn ogen in het ronde zongebruinde gezicht kijken ons een voor een recht aan.

‘Ik ben cardioloog Menno Baars. We hebben vandaag het hart van uw man nader onderzocht.’

‘Weet u de uitslag al?’ vraag ik.

Hij knikt. ‘Uw man is pas bijna 60, maar heeft het hart van een 85- jarige. Niet van een kwieke opa, maar van een hoogbejaarde die langzaam voortsukkelt naar het eind van zijn leven. We kunnen niet veel meer voor hem doen’

Hij richt zich tot Roel en zegt: ‘Op uw aorta staan meerdere littekens. Dat betekent, dat u na uw eerste hartaanval in 1997, inmiddels tien jaar geleden, meerdere hartinfarcten heeft gehad.’

Ik snap er niets van en vraag verbaasd. ‘Meerdere? Daarvan hebben we nooit iets gemerkt. Mijn man heeft zich regelmatig

laten controleren, maar volgens de huisarts waren hart en longen steeds in orde. Ook tijdens het laatste onderzoek van een paar dagen geleden.’

‘Dat is dus absoluut niet waar,’ stelt Baars vast.

‘En nog iets, welke medicijnen heeft u de afgelopen jaren geslikt?’

‘Alleen Ascal,’ antwoordt Roel.

‘Dat is een kinderaspirientje. Het remt het samenklonteren van bloedplaatjes en vermindert de kans op herhaling van een hersen- of hartinfarct met ongeveer 40%. Maar voor u was dit veel te weinig. U had sinds uw eerste hartaanval veel sterkere medicijnen moeten slikken. We hebben inmiddels intern overlegd. We zijn tot de conclusie gekomen, dat we slechts één ding kunnen doen en dat is een openhartoperatie. Maar of dat helpt? We staan met de rug tegen de muur.’

Ik kan en wil dit niet geloven. Gebeurt dit echt? Het is als een nachtmerrie waarin je achtervolgd wordt door een monster waaraan je niet kan ontsnappen. Hoe kan dit waar zijn? Elk half jaar liet Roel zich onderzoeken. Waarom zag de huisarts niets? Mijn benen gaan licht trillen. Dat gebeurt altijd wanneer me iets heftigs overkomt. Ik hoop dat Roel het niet ziet. Zelf blijft hij stoïcijns kalm. Hij is en blijft een binnenvetter. Zelfs nu.

‘Wanneer is die operatie?’ vraag ik.

‘Dat hangt af van de wachtlijst voor deze ingreep.’

‘Een wachtlijst? Terwijl het zo dringend nodig is? Het lijkt mij dat die operatie zo snel mogelijk plaats moet vinden.’ Ik slinger de woorden uit mijn mond. Ik beef niet meer, maar verstar.

‘Het spijt me,’ zegt Baars. ‘Ik kan de procedure helaas niet versnellen.’